

مطالعات اجتماعی

Social Research

سولالر در برهه ۱۱ و ۱۲

نوروز

نویسنده: علیرضا خان حدادی

نام بزرگ آقای رضابی

امروارم جو سان سار...
ش

The image features two large, stylized words: 'Create' on the left and 'Design' on the right, both rendered in a red, brushstroke-style font. A vibrant rainbow paint palette is positioned between them, with colors transitioning from purple at the top to red, orange, yellow, green, blue, and finally purple at the bottom. The paint is depicted as if it has been poured or dripped, with thick, textured strokes and visible drips hanging down. The background is white, and the entire composition is framed by a decorative border consisting of a repeating pattern of orange and black geometric shapes.

Create

Design

۱۰- شگرد تبلیغاتی عباسیان ببرای بدست گرفتن قدرت چه بود؟

در اواخر حکومت اموی، آنها نمایندگانی را به تمام نقاط مختلف ایران از جمله از جمله خراسان فرستادند و مردم را به قیام علیه بنی امیه و حکومت یکی از افراد خاندان پیامبر(ص) دعوت کردند اما نمی گفتند منظور از آن فرد چه کسی است.

۱۱- اولین خلیفه عباسیان چه نام داشت؟

سفاح.

۱۲- شهر بغداد در زمان کدام خلیفه عباسی بنا شد؟

منصور، خلیفه دوم عباسی، شهر بغداد را بنا کرد و آن را مرکز خلافت عباسیان قرار داد.

عمران

صفحه ۶۷

۱۲- شیوه حکومت عباسیان چگونه بود؟

۱- خوش گذرانی در کاخ ها ۲- ظلم و ستم ۳- به شهادت رساندن امامان شیعه

۴- به کار گیری ایرانیان در وزارت و فرماندهی سپاه و حکومت شهر ها.

۱۴- چرا خلفای عباسی دستور قتل ابو مسلم خراسانی و برمکیان را صادر کردند؟

به دلیل ترس از قدرت و نفوذ فراوان.

فعالیت

جواب ۲- به دلیل ترس از قدرت و نفوذ قدرت آنها و ججود چنین افرادی را خطیر برای حکومت فرد تصور می کردند.

جواب ۳- ایران، عربستان، شام، فلسطین، مصر، لیبی و الجزایر.

جواب ۴- (الف) شباهت: ۱- نا مشروع بودن قدرت آنها زیرا معاویه با نیرنگ و فریب خلیفه شد و عباسیان هم با طرح شعار آل محمد ۲- هر دو موروثی کردن حکومت ۳- ظلم و ستم به مسلمانان و اهل بیت ۴- در اجرای ارزش های دینی بی تفاوت بودند.

(ب) تفاوت: برخورد با ایرانیان: عباسیان قوم گرایی امویان و برتری اعراب نسبت به ایرانیان را ادامه ندادند. از این رو در دوران خلافت آنها به موقعیت و مقام سیاسی و اجتماعی ایرانیان به ولایات و فرماندهی سپاه دست یافتند.

صفحه ۶۸

۱۵- نخستین ایرانی که به دین اسلام مشرف شد، چه نام داشت؟

سلمان فارسی.

۱۶- چه کسی در جنگ احزاب پیشنهاد کرد برای دفاع از شهر مدینه در مقابل حمله مشرکان، خندقی حفر شود؟

سلمان در جنگ احزاب(خندق) حضور داشت و پیشنهاد کرد برای دفاع از شهر مدینه در مقابل حمله مشرکان، خندقی حفر شود.

۱۷- پیامبر در مورد سلمان فارسی چه فرمود؟

سلمان از اهل بیت ماست.

۱۸- یاران با وفای امام علی(ع) را نام ببرید؟

سلمان همچون مقداد، ابوذر و عمار، از یاران با وفای امام علی(ع) بود.

۱۹- ایرانیان چگونه و چرا مسلمان شدند؟

پس از آنکه اعراب مسلمان به سرزمین ما آمدند، مردم ایران به تدریج با دین اسلام آشنا شدند. ایرانیان پس از درک پیام اسلام، داوطلبانه آن دین را پذیرفتند. پیام اسلام، برابری و برادری بود. این پیام برای مردم ایران که از امتیازات طبقاتی اشراف ناخشنود بودند، جذابیت فراوانی داشت. علاوه بر آن، اخلاق و رفتار پیامبر(ص) و امامان شیعه، نقش مهمی در علاقه مندی ایرانیان به دین اسلام داشت.

۲۰- چرا ایرانیان ارادت و علاقه خاصی به امام علی(ع) و فرزندانش دارند؟
امام علی(ع) در دوران حکومت خود هیچ برتری و امتیازی برای اعراب، نسبت به
غیر اعراب در نظر نمی گرفت. از این رو، ایرانیان ارادت و علاقه خاصی به آن حضرت
و فرزندانش پیدا کردند.

۲۱- چه عامل باعث توجه و گرایش مردم ایران به دین اسلام شد؟
حضور امام رضا(ع) و خواهرش حضرت معصومه (س) و برادرش حضرت شاه چراغ و
دیگر امامزادگان در ایران، تأثیر زیادی بر توجه و گرایش مردم ایران به دین اسلام
گذاشت.

امان

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

صفحه ۶۹

۱- چه عاملی سبب شد تا شرایط مناسبی برای تشکیل سلسله های ایرانی در زمان عباسیان بوجود آید؟

خلافت عباسیان پس از یک قرن فرمانروایی، ضعیف شد و خلفا در ادراء قلمرو پنهانور خود ناتوان بودند. از این رو، شرایط مناسبی برای تشکیل سلسله های ایرانی بوجود آمد.

۲- مهم ترین سلسله های ایرانی که در فاصله قرن سوم تا پنجم هجری بر بخش هایی از ایران حکومت می کردند، کدامند؟

سلسله های طاهریان، صفاریان، علویان، سامانیان و آل بویه، مهم ترین سلسله های ایرانی بودند که در فاصله قرن های سوم تا پنجم هجری بر بخش هایی از ایران حکومت می کردند.

۳- کدامیک از سلسله ها ریشه و تبار ایرانی داشتند؟

این سلسله ها به جز علویان طبرستان، ریشه و تبار ایرانی داشتند. آنها به تدریج به حکومت عباسیان بر ایران پایان دادند.

۴- بنیانگذار سلسله طاهریان چه کسی بود؟

طاهر ذوالیمینین، بنیانگذار سلسله طاهریان به فرمان مأمون خلیفه عباسی به حکومت خراسان منصوب شد.

۵- مؤسس سلسله سامانیان چه کسی بود؟

امیر اسماعیل سامانی، مؤسس سلسله سامانیان نیز با تأیید خلیفه عباسی به حکومت رسید.

۶- کدام سلسله های ایرانی بی آنکه اجازه و فرمانی از خلفای عباسی بگیرند،

حکومت خود را برابر پا کردند؟

بر خلاف این دو، بنیانگذاران سلسله های صفاریان، علویان طبرستان و آل بویه، بی آنکه اجازه و فرمانی از خلفای عباسی بگیرند، حکومت خود را برابر پا کردند.

۷- مؤسس سلسله صفاریان چه کسی بود و با پشتیبانی چه کسانی به قدرت دست

پیدا کرد؟

یعقوب لیث، مؤسس سلسله صفاریان با پشتیبانی مردم سیستان و به خصوص گروه عیاران به قدرت دست یافت.

سلسله های ایرانی

صفحه ۷۰

۸- کدام سلسله ایرانی بغداد را تصرف کردند و خلفای عباسی را زیر سلطه خود گرفتند؟

آل بویه بغداد را تصرف کردند و خلفای عباسی را تحت نفوذ و سلطه خود گرفتند.

فعالیت

ج۱- طاهریان و سامانیان با تأیید خلیفه عباسی به قدرت رسیدند و رابطه صمیمی داشتند. اما صفاریان و علویان و آل بویه بی اجازه و فرمان از خلفای عباسی به قدرت رسیدند و رابطه خصمانه داشتند و آل بویه هم با تصرف بغداد خلافت عباسی را تحت سلطه و نفوذ خود در آورد.

ج۲- این متن به روشنی بیانگر بی اعتقادی و دشمنی امت که یعقوب با خلافت عباسی داشت و حتی به جنگ با خلیفه عباسی رفت اما موفق نشد.

۹- مشهور ترین فرمانروای آل بویه چه نام داشت؟

عاصم الدوّلہ.

۱۰- مهم ترین اقدامات عاصم الدوّلہ چه بود؟

حرم مطهر امامان(ع) در نجف، کربلا و کاظمین بازسازی شد و مراسم روز عید غدیر و مجالس سوگواری امام حسین (ع) با شکوه برگزار می شد.

عاصم الدوّلہ

صفحه ۷۳

۱۱- نقش ایرانیان مسلمان در شکل گیری و گسترش تمدن اسلامی چه بود؟

ایرانیان مسلمان در تأسیس و گسترش معارف اسلامی، علوم انسانی و علوم تجربی، هنر و ادبیات پیشگام بودند. بر جسته ترین دانشمندان مسلمان در رشته های مختلف علمی در دوران طلایی فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی اغلب ایرانی بودند.

۱۲- اقدامات مهم علمی و فرهنگی ایرانیان در قرون نخست هجری را نام ببرید؟

یکیدیگر از اقدامات مهم علمی و فرهنگی ایرانیان در قرون نخست هجری، انتقال بخشی از میراث ادبی و تاریخی ایران باستان به جامعه اسلامی بود. نویسندهای متترجمان ایرانی مانند عبدالله بن مقفع (مشهور به روزبه ایرانی)، کتاب هایی را در موضوع تاریخ پادشاهان و قهرمانان کهن ایران و نیز اندرز نامه ها و آداب کشورداری از زبان پهلوی به زبان عربی ترجمه کردند.

۱۳- کدام سلسله های ایرانی نقش چشم گیری در رونق و شکوفایی فرهنگ و تمدن

ایرانی - اسلامی داشتند؟

سلسله های ایرانی به خصوص سامانیان و آل بویه نقش چشم گیری در رونق و شکوفایی فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی داشتند.

۱۴- دو وزیر ایرانی دوران سامانیان را نام ببرید؟

خاندان جیهانی و خاندان بلعمی.

۱۵- از قرن سوم هجری به بعد، در نتیجه علاقه کدام حکومت‌ها به فرهنگ و زبان ایرانی، رونق ادبیات فارسی آغاز شد؟

از قرن سوم هجری به بعد، در نتیجه علاقه امیران و وزیران، حکومت‌های صفاریان و سامانیان به فرهنگ و زبان ایرانی، رونق ادبیات فارسی آغاز شد.

۱۶- دو تن از شاعران دوران سامانیان را نام ببرید؟

رودکی، پدر شعر فارسی با تشویق و حمایت سامانیان، اشعار خود را سرود. فردوسی نیز در اواخر دوره سامانیان، سرودن شاهنامه را آغاز کرد.

۱۷- آثار مهم ایرانی اسلامی را نام ببرید؟

آرامگاه امیر اسماعیل سامانی در بخارا و آرامگاه قابوس و شمگیر در گنبد قابوس از آن جمله‌اند.

پایان